

Nr 42

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av väckta motioner beträffande försäljningen av rusdrycker.

Till bevillningsutskottet har hänvisats följande inom riksdagen väckta, av utskottet till behandling i ett sammanhang upptagna motioner, nämligen

1) de likalydande motionerna I: 207 av herr *Erik Filip Petersson* och II: 258 av herr *Hamrin* i Jönköping *m. fl.*, vari hemställts, »att riksdagen måtte besluta att utskänkningsbestämmelserna ändras så, att rätten till utskänkning medges först vid uppnådda 21 år, varvid likformighet skapas med gällande bestämmelser i fråga om utminuteringsköp»;

2) de likalydande motionerna I: 213 av herr *Wanhainen m. fl.* och II: 261 av fru *Holmqvist m. fl.*, vari hemställts, »att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte begära en översyn av bestämmelserna i 3 kap. 14 §§ Rff i syfte att åvägabringa jämställdhet mellan städer, köpingar och landskommuner med avseende på inrättandet av utminuteringsställen för rusdrycker»;

3) de likalydande motionerna I: 216 av herr *Akesson m. fl.* och II: 255 av herr *Börjesson* i Falköping *m. fl.*, vari hemställts, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om skyndsam prövning och förslag angående registrering av spritköpen med målsättningen att skärpa kontrollen över missbrukare och yrkeslangare i enlighet med vad i motionerna anförts;

4) de likalydande motionerna I: 576 av herr *Hedlund m. fl.* och II: 691 av herr *Enskog m. fl.*, vari hemställts, att riksdagen måtte besluta

a) att försöksverksamhet i nykterhetsvårdande och brottsförebyggande syfte får anordnas i Västerås,

b) att Nya systemaktiebolaget lämnar sin distriktsförvaltning i Västmanlands län möjlighet att i Västerås effektuera försöksverksamheten i enlighet med i motionerna närmare angiva riktlinjer, samt

c) att, såvitt på Nya systemaktiebolaget ankommer, försöksverksamheten vidmakthålles intill dess andra direktiv lämnas av kontrollstyrelsen i dess egenskap av tillsynsmyndighet på rusdrycksförsäljningens område; samt

5) motionen II: 82 av herr *Dickson*, vari hemställts, »att riksdagen måtte besluta att hos Kungl. Maj:t hemställa om sådan åtgärd, att det renade brännvinet försöksvis och tills vidare upphör att tillverkas och saluföras».

I enlighet med utskottets hemställan i memorial nr 38 har riksdagen vid vårsessionen beslutat uppskjuta behandlingen av föreliggande motioner till innevarande höstsession.

Över de likalydande motionerna I: 576 och II: 691 har yttrande avgivits av Västerås stad och Nya systemaktiebolaget.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för de i motionerna framförda yrkandena, får utskottet, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, hänvisa till motionerna II: 82, II: 255, II: 258, II: 261 och II: 691.

Frågornas tidigare behandling

Motioner om höjning av åldersgränsen vid utskänkning till 21 år liksom om inköpsregistrering och om förbud mot tillverkning och försäljning av renat brännvin väcktes även vid 1963 och 1964 års riksdagar.

Beträffande åldersgränsen vid utskänkningen erinrade 1963 års bevillningsutskott om att 1944 års nykterhetskommitté föreslog en höjning av denna gräns till 21 år men att detta förslag avvisades av vederbörande departementschef med åberopande av att inga nämnvärda fördelar skulle vara att vinna genom en sådan åtgärd, som dessutom skulle kunna föranleda svårigheter i tillämpningen.

1964 års bevillningsutskott åberopade i sitt i denna del av riksdagen godkända betänkande nr 29 även nämnda departementchefsuttalande och fann inte anledning att mot bakgrunden av 1963 års siffror över fylleriförseelserna förorda skärpning beträffande åldersgränsen vid utskänkning.

I fråga om yrkandet om allmän inköpsregistrering framhöll 1963 års bevillningsutskott bl. a. att 1944 års nykterhetskommitté inte ansett sig kunna förorda en dylik åtgärd och att denna uppfattning vunnit stöd av så gott som samtliga remissinstanser. Utskottet ansåg att en sådan åtgärd även skulle medföra vissa av de negativa verkningar, som ansågs förenade med motbokssystemet och som bidrog till dess slopande. 1964 års bevillningsutskott ville i denna fråga inte förorda att reformer på utminuteringsområde togs upp till prövning innan man kunde överblicka verkningarna av den 1963 beslutade skärpningen av legitimationskontrollen, som trädde i kraft den 1 april 1964.

Vad gäller yrkandet om förbud mot tillverkning och försäljning av renat brännvin konstaterade 1964 års bevillningsutskott att konsumtionen av sådant brännvin minskat under senare år. Oavsett detta fann utskottet det yrkade förbudet mot renat brännvin vara ett ingrepp i konsumenternas fria val, som knappast kunde motiveras av nykterhetsskäl. Det skulle troligen inte vara förenat med några svårigheter att genom beskattningen styra konsumtionen mot andra spritdrycker, men såvitt utskottet kunde bedöma fanns ej anledning antaga att en sådan utveckling skulle förbättra nykterhetsläget.

Motionerna

I de likalydande *motionerna I: 207* och *II: 258* framhålles, att ett av de mörkaste dragen i den bild nykterhetsläget erbjuder anknyter till de

alltmer utbredda alkoholvanorna i de lägre åldersgrupperna. Uppmärksamheten måste följaktligen inriktas på att med alla tjänliga medel undanröja de faktorer som är ägnade att grundlägga och befrämja tidigare alkoholvanor. Av en under hösten 1962 verkställd intervjuundersökning framgår, att av de fyllerister i åldrarna 18—20 år, som omhändertagits av myndigheterna, inte mindre än 32 procent hade förtärt rusdrycker på restaurang. Av pojkarna under 18 år uppgav 13 procent att de varit på restaurang, vilket måste innebära att utskänkingsbestämmelserna ingalunda strikt iakttas. Motionärerna anser därför att det finns anledning att på nytt aktualisera frågan om den åldersgräns som bör gälla vid utskänkning. Det synes dem från flera synpunkter synnerligen otillfredsställande att rätten till utminuteringsköp skall vara fixerad vid en åldersgräns och rätten till utskänkning vid en annan. Den i senare fallet stipulerade 18-årsgränsen bör enligt motionärernas mening höjas till 21 år och likformighet sålunda skapas mellan de för utskänkning och utminutering gällande bestämmelserna.

Frågan om grunderna för inrättande av systembutiker tas upp i de likalydande *motionerna I: 213* och *II: 261*. I 3 kap. 14 § rusdrycksförsäljningsförordningen (Rff) stadgas, att utminuteringsställe där spritdrycker tillhandahålles ej må finnas annorstädes än i stad, köping eller municipalsamhälle med minst fem tusen invånare. Konungen eller, efter Konungens förordnande, kontrollstyrelsen äger dock medge undantag från nämnda bestämmelse, när särskilda skäl därtill är. Sådan dispens ifrågakommer främst beträffande städer, köpingar och municipalsamhällen som inte har fem tusen invånare men som utgör naturligt handelscentrum för en folkrik bygd och ligger på betydande avstånd från ort där utminuteringsställe enligt huvudregeln må finnas. När det finnes påkallat kan detaljhandelsbolaget inrätta särskilt utlämningsställe. Köpare, som är bosatt å ort, där utminuterings- eller utlämningsställe ej finnes, kan — i den omfattning bolaget bestämmer — få varan sänd till närmaste post-, järnvägs-, omnibus- eller ångbåtsstation utan att behöva betala försändningskostnaden. För att lokala intressen skall bli behörigen tillgodosedda stadgas, att den rådgivande nämnd som i varje län anknutits till systemaktiebolaget skall yttra sig i frågor angående utminuteringsställets antal och förläggning.

Under år 1964 nedlades sex butiker, nämligen — förutom två butiker i Stockholm — butikerna i Röstånga, Löberöd, Östraby och Lövestad, samtliga i Malmöhus län. De nedlagda butikernas kundkrets får således en försämrad service. Att butikshandel med spritdrycker i likhet med annan butiks-handel drabbas av indragningar till följd av befolkningsmässiga och näringsstrukturella förändringar i samhället är i och för sig inte anmärkningsvärt. Nedläggning av systembutiker hör i regel ifrågakomma endast om butiken inte är eller kan göras ekonomiskt bärkraftig.

Gällande ordning framstår som föråldrad för motionärerna. Den ändrade samhällsstrukturen har medfört att den traditionella uppdelningen av

1* — *Bihang till riksdagens protokoll 1965. 7 saml. Nr 42*

primärkommunerna i städer, köpingar och landskommuner alltmer förlorat sitt reella underlag. Antalet municipalsamhällen, som vid tidpunkten för här berörda bestämmelsers införande i Rff, år 1954, uppgick till 165, har numera minskat till 18. Intet av de nu kvarvarande municipalsamhällena uppfyller kriteriet fem tusen invånare. Däremot finns i många landskommuner tätorter som — ehuru de inte är administrativa samhällen — i fråga om folkmängd och funktion av handelscentra för ortens befolkning samt omgivande landsbygd väl kan mäta sig med flertalet städer och köpingar. Genom den pågående befolkningsomflyttningen sker ofta en snabb tillväxt av sådana orter. Åtskillnaden i Rff mellan stad, köping och municipalsamhälle, å ena sidan, och landskommun, å andra sidan, är således föga relevant och bör därför inte längre upprätthållas.

Eftersom den i 3 kap. 14 § Rff intagna dispensregeln tillämpas restriktivt finns anledning förmoda att här berörda bestämmelser utgör ett hinder för landskommuner med större tätorter att på jämbördiga villkor med städer och köpingar få del av den service som förekomsten av systembutik innebär för invånarna.

Motionärerna i de likalydande *motionerna I: 216* och *II: 255* anser inte att de från och med den första april 1964 gällande bestämmelserna om skärpt legitimationskontroll vid spritinköp är helt tillfredsställande ur vissa synpunkter. Avsikten med legitimation vid utminuteringsaffärerna är att lättare komma åt de kunder som redan är avstängda från inköp av sprit. Även ungdomar under 21 år utestänges enligt detta system från möjligheten att själva inhandla rusdrycker. Legitimationen är emellertid uppenbarligen inte till fyllest när det gäller att komma åt den stora kategorien yrkeslangare. Man kommer heller inte åt de många »väntjänstöverlåtelse» som riktar sig till ungdomar under 21 år. Självfallet är det svårt att över huvud taget finna någon utväg för att helt eliminera dessa missförhållanden. Men enligt motionärernas mening bör de nykterhetsfrämjande åtgärderna i högre grad än vad som nu sker syfta till att »rädda det som räddas kan». Med den begränsade registrering som nu tillämpas anser motionärerna inte att man vidtagit de kraftåtgärder som läget påkallar. Inte heller genom obligatorisk legitimation kan tillräcklig effekt nås. Endast genom allmän inköpsregistrering kan man enligt motionärernas uppfattning nå den största möjliga effekten för att så långt möjligt motverka yrkeslangningen samt de s. k. väntjänstöverlåtelseerna. I Finland har detta system visat sig vara det effektivaste medlet för motverkande av yrkeslangning. Vidare har detta system även sin effekt beträffande konsumenter, vilkas spritkonsumtion gränsar till missbruk. Ett inköpskort, där datum och kvantitet för varje inköp stämplas in, gör att en konsument inte har några möjligheter att samma dag eller regelbundet var eller varannan dag frekventera systembutikerna. Blir stämplarna nämligen för »täta» får respektive person snart ögonen på sig och en dag kan helt enkelt kortet dras in.

Det finländska systemet har tidigare hårt kritiserats — inte minst från

nykterhetshåll — men numera accepteras det som det bästa medlet att »spärra» möjligheterna för yrkeslangare att bedriva sin illegala verksamhet. Beträffande väntjänstöverlåtelseerna har inköpskortet också sin avgjorda effekt: ingen vill frivilligt utsätta sig för att för andras skull få för många stämplor i sitt kort och därmed riskera att hamna på »svarta listan». Det bör observeras, att en sådan sak har sina konsekvenser även på många andra områden, i fråga om körkort etc. Det finländska systemet har visat att måttliga spritkonsumenter över huvud tagit inte ens reflekterar över inregistreringen. För dem innebär uppvisandet av inköpskortet inte större olägenheter än en vanlig legitimation vid t. ex. ett postkontor. Det finns följaktligen starka skäl för att ett likartat system som det finländska skulle prövas även i vårt land. En allmän registrering måste enligt motionärernas mening komma till stånd enbart för att den nödvändiga kontrollen över missbrukare och yrkeslangare skall kunna utövas på ett effektivt sätt. Detta är det direkta motivet till att frågan om en allmän registrering av spritinköpen bör upptagas till en förnyad prövning sedan nu viss erfarenhet av legitimationskontrollen kunnat vinnas.

Som bakgrund för yrkandet om viss försöksverksamhet i nykterhetsvårdande syfte lämnas i de likalydande *motionerna I: 576* och *II: 691* en redogörelse för den nykterhetspolitiska utvecklingen efter motbokssystemets avskaffande och för resultaten av de nu gällande kontrollbestämmelserna. Motionärerna hänvisar i första hand till erfarenheter från Västerås.

Kontrollen via spärrlistorna har, trots riksdagens beslut om skärpning, inte i någon högre grad kunnat effektivt genomföras. I Västerås har kontrollen inte alls kunnat skärpas eller tidsmässigt utökas. Den har tvärtom måst eftersättas i förhållande till tidigare omfattning. Personalbrist föreligger, likaså är antalet kassaapparater för litet för toppbelastningen efter kl. 11 på lördagarna. Efter denna tid liksom vid alla de stora helgerna kan ingen som helst legitimationskontroll genomföras.

Om legitimationskontrollen i övrigt kan dessutom sägas att den förfelar sitt syfte även av den anledningen att man redan utifrån, eller på sina håll senast när man tittar in genom dörren, kan se om allmän legitimationskontroll pågår. En särskild plastbricka i gult med svarta bokstäver är då synlig. Mellan varje halvtimmeskontroll har bolaget föreskrivit att minst en timma skall förflyta. Härigenom kan köbildning undvikas och expeditions-tiden minska. Detta måste med hänsyn till nykterhetspolitikens allmänna syfte sägas vara en olämplig form av rationell försäljningsmässig personalanvändning.

För social- och nykterhetsvården skulle det enligt motionärernas mening ha varit utomordentligt värdefullt om förslaget om obligatorisk fotolegitimation hade bifallits av riksdagen. Samhället skulle då alltid haft möjlighet att åtminstone i försäljningsögonblicket kunna fastställa, utöver att man genom fotolegitimationen kontrollerar köparens identitet, till vem försäljningen ägt rum.

Genom obligatoriets komplettering med moderna tekniska rationella hjälpmedel kunde man utöka nykterhetsvårdens möjligheter. Nykterhetsvården skulle kunna få reda på var de spärrade klientelen dyker upp och vilka vägar en ambulerande eller vagabonderande alkoholist väljer för sina inköpsförsök. Polisen skulle enligt vad den själv förklarat vara angelägen om att få ta del av hur de misstänkta langarna organiserar inköpsidan av sin destruktiva verksamhet osv.

Den tekniska registreringen kan variera. Ett enkelt, föga kostsamt sätt är att använda samma metod som på de stora biblioteken. Där mikroregistrerar man lånekort, boktitel och återlämningsdato samtidigt för flera olika ändamål. Lånekortet skulle i systembutiken motsvara fotolegitimationen. Boktiteln skulle motsvara inköpskvitto eller nollslagskvitto. Av legitimationen får nykterhetsvården reda på »vem», och av det samtidigt intill registrerade inköpskvittot får den reda på »när» och »vad» och »var». Av nollslagskvittot likaledes »när» och »var» och genom en tillfogad bokstav eller siffra varför kunden avvisats. Registreringen fullföljes endast för dem där det finns grundad anledning förutsätta att nykterhetsvården kan ha orsak att närmare utreda behovet av hjälpåtgärder. Personalens kännedom om en kunds intensiva inköpsfrekvens och sättet för hans inköp kan även ge anledning till mikroregistrering för att komplettera troliga eller rent av kända officiella nykterhetsanmärkningar. Ju tidigare förebyggande nykterhetsvårdande åtgärder kan insättas desto bättre från alla synpunkter.

För att säkerställa likheten i behandlingen i utminuteringsbutiken skall mikroregistreringen alltid ske och kunna iakttagas av alla. Om registreringsmaterialet tillvaratages eller inte, dvs. om det blir en blindregistrering eller inte, bör kunna regleras av personalen och är något som endast försäljaren vet. Genom sin blotta existens kan registreringsmöjligheten verka återhållande och i positiv riktning påverka sådana, som t. ex. utgått ifrån att ingen ändå kan lista ut att de kanske är varjedagsköpare och ibland åtskilligt mer än så.

Motionärerna anser att man bör skaffa sig ett begrepp om de sannolikt mycket stora fördelarna av ett obligatorium för fotolegitimation i förening med en mikroregistrering av missbrukarklientelet. Det synes därför lämpligt att man provar systemet genom en försöksverksamhet i begränsad omfattning. Det kan också vara av stort intresse att få veta hur möjliga eventuella olägenheter skulle uppfattas av allmänheten. Motionärerna har funnit att alldeles särskilda förutsättningar för en försöksverksamhet finnes i Västerås stad. Förberedande undersökningar har gjorts. Samtliga berörda parter har livligt tillstyrkt. De begränsade kostnader som detta kan medföra för den affärsmässiga verksamheten hos försäljningsorganet kan rimligen inte innebära något vägande skäl däremot.

Försöksverksamheten bör då bedrivas i effektivaste möjliga samarbete med därvarande socialförvaltning, polismyndighet och med rådgivande

nämnden. Försöksverksamheten bör genomföras så, att densammas möjliga utvidgning till hela länet inte försvåras.

I *motionen II: 82* framhålles att en spritpåverkad medborgare är en dålig medborgare. Det är ett samhällsintresse av första ordningen att medborgarna låter bli att berusa sig och detta samhällsintresse är dåligt tillgodosett. Visserligen görs en hel del i syfte att råda bot på eländet, men det är uppenbarligen inte tillräckligt. Därtill kommer att vi framstår som ett dåligt exempel inför världens övriga nationer. Det renade brännvinet är en vätska, som förtäres så gott som uteslutande för att nå en högre eller lägre berusningseffekt. Det fyller intet annat ändamål, och tiotusentals människor här i landet skulle ha gott av om det inte funnes till.

Utskottet

De förevarande motionsyrkandena berör samtliga frågor inom alkoholagstiftningen och i första hand olika bestämmelser i rusdrycksförsäljningsförordningen. I motionerna I: 207 och II: 258 begäres således en höjning av åldersgränsen vid utskänkning av rusdrycker, medan motionärerna i motionerna I: 216 och II: 255 förordar en obligatorisk inköpsregistrering. Yrkandet i motionerna I: 576 och II: 691 går ut på att försöksvis i Västerås införa en särskild form för kontroll av utminuterings. I *motionen II: 82* förordas förbud tills vidare mot tillverkning och försäljning av renat brännvin. En fråga av delvis annan karaktär tas upp i motionerna I: 213 och II: 261, vari en översyn begäres av reglerna för inrättande av utminuteringsställen.

Frågorna om utskänkningens åldern, den obligatoriska inköpsregistreringen och det renade brännvinet behandlades av 1963 och 1964 års riksdagar, som därvid avvisade likartade motionsyrkanden.

Yrkandena i samtliga förevarande motioner med undantag för motionerna I: 213 och II: 261 är dikterade av oro för den nykterhetspolitiska utvecklingen. I flera av motionerna talas särskilt om det ökande ungdomsfylleriet och den trots alla förebyggande åtgärder alltjämt florerande langningen. Utskottet finner nämnda förhållanden utgöra ett mycket oroande inslag i den nykterhetspolitiska bilden men anser det inte styrkt, att de av motionärerna förordade åtgärderna skulle vara de lämpligaste lösningarna för att råda bot på de påtalade missförhållandena.

Att en så genomgripande åtgärd som 1954 års nykterhetsreform fått vissa följder, som inte kunde förutses vid tidpunkten för beslutet därom, är enligt utskottets mening inte förvånansvärt. Sådana oförutsedda konsekvenser kan inte anses utgöra något skäl för att underkänna reformen i dess helhet men väl för att undersöka orsakerna till bristerna. Det rådande läget kan därför motivera en samlad översyn av nykterhetspolitiken. Samma uppfattning redovisades i allmänna beredningsutskottets utlåtande nr 34 till innevarande års vårriksdag, där beredningsutskottet hemställde, att

riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t skulle begära en utredning om nykterhetspolitiken. Sedan vårriksdagen bifallit denna hemställan, har Kungl. Maj:t tillsatt en utredning för översyn av alkohol- och nykterhetspolitiken. Av direktiven för utredningen framgår att den skall behandla alla de spörsmål, som är av betydelse för alkohol- och nykterhetspolitiken, och att den skall ägna särskild uppmärksamhet åt bl. a. försäljningsorganisationen.

Det finns således anledning förvänta att samtliga frågor, som tas upp i de här behandlade motionerna, kommer att prövas av den nu tillsatta nykterhetspolitiska utredningen. Utredningen torde i samband med en allmän översyn av rusdrycksförsäljningsförordningens bestämmelser även få anledning att granska de i motionerna I: 213 och II: 261 påtalade bestämmelserna om inrättande av utminuteringsställen för rusdrycker. Även om dessa bestämmelser delvis är föråldrade, synes de dock inte — som motionärerna antar — minska landskommunernas möjligheter att erhålla utminuteringsställen och påkallar därför enligt utskottets mening inga omedelbara åtgärder.

Till stöd för uppfattningen att vissa av de i motionerna föreslagna åtgärderna skulle kunna genomföras utan att resultatet av den pågående utredningen avvaktas, kan möjligen åberopas att allmänna beredningsutskottet i sitt tidigare nämnda utlåtande framhöll, att den av utskottet begärda utredningen inte borde utgöra hinder för försöksverksamhet och delreformer under utredningsarbetets gång.

Bevillningsutskottet vill som sin mening uttala, att försöksverksamhet och delreformer visserligen bör kunna förekomma under pågående utredning, men detta bör i så fall i huvudsak ske i samförstånd med eller på förslag av utredningen. Självfallet bör riksdagen inte under utredningens gång besluta om separata lösningar av de nykterhetspolitiska problemen och därigenom begränsa utredningens möjligheter till en förutsättningslös bedömning.

Med det anförda avstyrker utskottet bifall till motionerna I: 207 och II: 258, I: 213 och II: 261, I: 216 och II: 255, I: 576 och II: 691 samt II: 82.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa, att följande motioner, nämligen

- 1) de likalydande motionerna I: 207 av herr Erik Filip Petersson och II: 258 av herr Hamrin i Jönköping m. fl. om höjning av åldersgränsen vid utskänkning av rusdrycker,
- 2) de likalydande motionerna I: 213 av herr Wanhainen m. fl. och II: 261 av fru Holmqvist m. fl. angående inrättandet av utminuteringsställen för rusdrycker,
- 3) de likalydande motionerna I: 216 av herr Åkesson m. fl. och II: 255 av herr Börjesson i Falköping m. fl. om registrering av spritköp,
- 4) de likalydande motionerna I: 576 av herr Hedlund m. fl.

och II: 691 av herr Enskog m. fl. om viss försöksverksamhet i nykterhetsvårdande och brottsförebyggande syfte, ävensom
5) motionen II: 82 av herr Dickson om åtgärder för att försöksvis bringa tillverkning och saluförande av renat brännvin att upphöra,

icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 4 november 1965

På bevillningsutskottets vägnar:

JOHN ERICSSON

Närvarande:

från första kammaren: herrar John Ericsson, Einar Eriksson, fröken Ranmark*, herrar Yngve Nilsson, Wårnberg, Tage Johansson, Lundström, Enarsson, Sundin* och Erik Filip Petersson*; samt

från andra kammaren: herrar Magnusson i Borås*, Brandt, Allard, Gustafson i Göteborg*, Vigelsbo, Engkvist*, Eriksson i Bäckmora, Andersson i Essvik, Enskog och Forsberg.

*) Icke närvarit vid justering av betänkandet.

Reservationer

1) av herrar *Sundin*, *Vigelsbo* och *Eriksson* i Bäckmora, vilka ansett, *dels* att det avsnitt av utskottets yttrande, som på s. 8 börjar med orden »Till stöd» och slutar med orden »samt II: 82.», bort utgå och ersättas med text av följande lydelse:

»I motionerna I: 216 och II: 255 har yrkats riksdagsskrivelse i syfte att införa en allmän registrering av spritinköpen. Enligt utskottets mening torde en sådan registrering få en avsevärd positiv effekt ur nykterhetspolitisk synpunkt. Det kan sålunda väntas att både yrkesmässig langning och andra otillåtna överlåtelser skulle kunna motverkas på ett betydligt effektivare sätt än som nu är möjligt. Även i fråga om fall av spritmissbruk och fall som gränsar till spritmissbruk skulle registreringen medföra bättre möjligheter till lämpliga åtgärder. Såsom motionärerna framhållit är erfarenheterna av en allmän registrering utomlands övervägande goda och synes också bekräfta att allmänheten har förståelse för registreringen och dess nykterhetspolitiska syfte. Då registreringen inte skulle innefatta något sådant moment av ransonering, som var karaktäristiskt för motbokssystemet, torde den inte heller medföra de negativa verkningar som motbokssystemet otvivelaktigt medförde.

Som allmänna beredningsutskottet framhållit bör den av riksdagen begärda utredningen för översyn av alkohol- och nykterhetspolitiken inte utgöra ett hinder för försöksverksamhet och delreformer under utredningsarbetets gång. Bevillningsutskottet delar härvidlag allmänna beredningsutskottets mening. Åtgärderna bör i huvudsak ske i samråd med eller på förslag av utredningen. Motionerna I: 216 och II: 255 bör därför överlämnas till utredningen för översyn av nykterhets- och alkoholpolitiken att beaktas vid utformandet av en försöksverksamhet med registrering av spritinköp.»

dels att utskottet i anledning av det ovan anförda under 3) bort hemställa,

att riksdagen i anledning av de likalydande motionerna I: 216 av herr Åkesson m. fl. och II: 255 av herr Börjesson i Falköping m. fl. måtte uttala sig för försöksverksamhet med allmän registrering av spritinköp, samt

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla att ifrågakvarande motioner överlämnas till utredningen för översyn av alkohol- och nykterhetspolitiken för beaktande i enlighet med vad ovan anförts.

II) av herrar *Lundström, Erik Filip Petersson, Gustafson* i Göteborg och *Enskog*, vilka ansett,

dels att det avsnitt av utskottets betänkande, som på s. 8 börjar med orden »Till stöd» och slutar med orden »samt II: 82.», bort utgå och ersättas med text av följande lydelse:

»Till stöd för uppfattningen att vissa av de i motionerna föreslagna åtgärderna skulle kunna genomföras utan att resultatet av den pågående utredningen avvaktas, kan åberopas att allmänna beredningsutskottet i sitt tidigare nämnda utlåtande framhöll, att den av utskottet begärda utredningen inte borde utgöra hinder för försöksverksamhet och delreformer under utredningsarbetets gång. Bevillningsutskottet finner det angeläget, att försöksverksamhet i nykterhetsvårdande och brottsförebyggande syfte verkställs parallellt och i samförstånd med pågående utredning. Härigenom får utredningen ett säkrare underlag för sina bedömningar.»

dels att utskottet under 4) bort hemställa,

»att riksdagen med bifall till de likalydande motionerna I: 576 av herr Hedlund m. fl. och II: 691 av herr Enskog m. fl. måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t begära att viss försöksverksamhet i nykterhetsvårdande och brottsförebyggande syfte igångsattes i enlighet med de riktlinjer som anges i motionerna och att verksamheten sker parallellt och i samförstånd med utredningen för översyn av alkohol- och nykterhetspolitiken.»

III) av herr *Vigelsbo*, vilken ansett, att utskottet under 4) bort hemställa,

»att riksdagen i anledning av innehållet i de likalydande motionerna I: 576 av herr *Hedlund m. fl.* och II: 691 av herr *Enskog m. fl.* måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t begära att viss försöksverksamhet i nykterhetsvårdande och brottsförebyggande syfte igångsättes i enlighet med de riktlinjer som anges i motionerna och att verksamheten sker parallellt och i samförstånd med utredningen för översyn av alkohol- och nykterhetspolitiken.»